

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยพรรณนาเชิงเปรียบเทียบ (comparative descriptive research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติกรพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย และเปรียบเทียบการปฏิบัติกรพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพที่มีความแตกต่างกันของอายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาปฏิบัติงาน ลักษณะของผู้ป่วยที่ทำให้การดูแล การได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิผู้ป่วย และการให้คุณค่าของการรับรองสิทธิผู้ป่วยต่อการปฏิบัติกรพยาบาล ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นพยาบาลวิชาชีพซึ่งมีระยะเวลาปฏิบัติงานตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย เขตภาคเหนือ จำนวน 4 แห่ง รวม 308 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการปฏิบัติกรพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยอาศัยกรอบแนวคิดจากสาระสำคัญของคำประกาศรับรองสิทธิผู้ป่วยของสภาการพยาบาลที่ได้ร่วมลงนามรับรองกับแพทยสภา สภาก่อตั้งกรรม ทันตแพทยสภา และกระทรวงสาธารณสุข เมื่อวันที่ 16 เมษายน พ.ศ.2541 จำนวน 60 ข้อ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปหาความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านตรวจสอบ แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทำการทดสอบกับพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลกรุงเทพคริสเตียน จำนวน 20 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .94 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลที่โรงพยาบาลแมคคอร์มิคด้วยตนเอง ส่วนโรงพยาบาลโอเวอร์บรู๊ค โรงพยาบาลแพร่คริสเตียน และโรงพยาบาลแวนแชนด์วี๊ด เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามถึงประชากรทางไปรษณีย์ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนและมีความสมบูรณ์จำนวน 296 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.10 นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ประชากรมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 34.90 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุดร้อยละ

77.03 มีระยะเวลาปฏิบัติงานเฉลี่ย 11.88 ปี ให้การดูแลผู้ป่วยสามัญร้อยละ 78.04 ได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรองสิทธิผู้ป่วยถึงร้อยละ 94.26 และให้คุณค่าของการรับรองสิทธิผู้ป่วยต่อการปฏิบัติการพยาบาลในระดับมาร้อยละ 56.42

2. พยาบาลวิชาชีพมีการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยโดยรวมมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 185.24 ($\sigma = 27.65$) โดยร้อยละ 57.09 ของพยาบาลวิชาชีพมีการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยสูงกว่าค่าคะแนนเฉลี่ย และร้อยละ 42.91 ของพยาบาลวิชาชีพมีการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยต่ำกว่าค่าคะแนนเฉลี่ย

3. พยาบาลวิชาชีพที่มีอายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาปฏิบัติงาน ลักษณะของผู้ป่วยที่ให้การดูแล การได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรองสิทธิผู้ป่วย และการให้คุณค่าของการรับรองสิทธิผู้ป่วยแตกต่างกัน มีการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยแตกต่างกัน โดยพบว่า

3.1 พยาบาลวิชาชีพที่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีค่าคะแนนเฉลี่ยของการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยสูงกว่าพยาบาลวิชาชีพที่มีอายุ 31-40 ปี, 51-60 ปี และ 21-30 ปี ตามลำดับ

3.2 พยาบาลวิชาชีพที่มีการศึกษาระดับปริญญาโท มีค่าคะแนนเฉลี่ยของการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยสูงกว่าพยาบาลวิชาชีพที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือประกาศนียบัตร ปริญญาตรี และประกาศนียบัตรชั้นสูงเทียบเท่าปริญญาตรี

3.3 พยาบาลวิชาชีพที่มีระยะเวลาปฏิบัติงาน 11-20 ปี มีค่าคะแนนเฉลี่ยของการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยสูงกว่าพยาบาลวิชาชีพที่มีระยะเวลาปฏิบัติงาน 21 ปีขึ้นไป และ 1-10 ปี

3.4 พยาบาลวิชาชีพที่ให้การดูแลผู้ป่วยพิเศษ มีค่าคะแนนเฉลี่ยของการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยสูงกว่าพยาบาลวิชาชีพที่ให้การดูแลผู้ป่วยสามัญ

3.5 พยาบาลวิชาชีพที่ได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรองสิทธิผู้ป่วย มีค่าคะแนนเฉลี่ยของการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยสูงกว่าพยาบาลวิชาชีพที่ไม่ได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรองสิทธิผู้ป่วย

3.6 พยาบาลวิชาชีพที่ให้คุณค่าของการรับรองสิทธิผู้ป่วยในระดับมากที่สุด มีค่าคะแนนเฉลี่ยของการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยสูงกว่าพยาบาลวิชาชีพที่ให้คุณค่าของการรับรองสิทธิผู้ป่วยในระดับมาก ปานกลาง และน้อย ตามลำดับ

ข้อจำกัดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยจากคำประกาศรับรองสิทธิผู้ป่วยของสภาการพยาบาลที่ได้ร่วมประกาศกับแพทยสภา สภาเภสัชกรรม ทันตแพทยสภา และกระทรวงสาธารณสุข เมื่อวันที่ 16 เมษายน พ.ศ.2541 มาใช้เป็นกรอบในการสร้างเครื่องมือ เพื่อศึกษาการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ซึ่งแนวคิดดังกล่าวเป็นเรื่องค่อนข้างใหม่สำหรับพยาบาลวิชาชีพ เพราะเป็นคำประกาศรับรองสิทธิผู้ป่วยฉบับแรกของประเทศไทย จึงอาจทำให้พยาบาลวิชาชีพเข้าใจแนวคิดได้ไม่ตรงกับที่ผู้วิจัยต้องการ ซึ่งสิทธิผู้ป่วยบางประการ เช่น สิทธิที่จะได้รับการช่วยเหลือรีบด่วนโดยทันทีตามความจำเป็นแก่กรณี สิทธิที่จะได้รับทราบชื่อ สกุล และประเภทของผู้ให้บริการ สิทธิที่จะขอความเห็นจากผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพอื่นที่ไม่ได้เป็นผู้ให้บริการแก่ตน สิทธิที่จะได้รับข้อมูลในการตัดสินใจเข้าร่วมหรือถอนตัวจากการวิจัย และ สิทธิที่จะให้บิดามารดาหรือผู้แทน โดยชอบธรรมใช้สิทธิแทนผู้ป่วยที่ไม่สามารถใช้สิทธิด้วยตนเอง เป็นต้น ซึ่งพยาบาลวิชาชีพบางส่วนพบเหตุการณ์นั้นๆ น้อยมาก หรือไม่เคยพบเลย จึงทำให้มีโอกาสน้อย หรือไม่มีโอกาสที่จะปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยประการนั้นๆ ได้ อีกทั้งการสอบถามการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยครั้งนี้เป็นลักษณะเฉพาะของโรงพยาบาลสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยเท่านั้น จึงไม่สามารถอธิบายการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลอื่นๆ ได้

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. พยาบาลวิชาชีพได้แนวทางในการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วย เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการฟ้องร้องและปัญหาทางจริยธรรม
2. ผู้บริหารการพยาบาล
 - 2.1 ได้ข้อมูลพื้นฐานในการนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง และจัดรูปแบบการบริการพยาบาลเพื่อให้พยาบาลวิชาชีพได้ตระหนักถึงการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยได้อย่างครอบคลุมและเหมาะสม
 - 2.2 ได้แนวทางในการนำไปสร้างมาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาลที่เป็นการพิทักษ์สิทธิผู้ป่วยเพื่อให้พยาบาลสามารถปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง

3. ผู้บริหารการศึกษา ได้ข้อมูลพื้นฐานในการนำไปจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษามี ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของคำประกาศรับรองสิทธิผู้ป่วยของสภาการพยาบาล เพื่อ นำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยต่อไป

4. ได้ข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิ ผู้ป่วยต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า พยาบาลวิชาชีพร้อยละ 57.09 มีการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้อง กับสิทธิผู้ป่วยสูงกว่าค่าคะแนนเฉลี่ย และพยาบาลวิชาชีพอีกส่วนหนึ่ง คือ ร้อยละ 42.91 มีการ ปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยต่ำกว่าค่าคะแนนเฉลี่ย ซึ่งหากพิจารณาตามสัดส่วนแล้ว พบว่า ยังไม่แตกต่างกันมากนัก ดังนั้นเพื่อให้พยาบาลวิชาชีพมีการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับ สิทธิผู้ป่วยสูงกว่าค่าคะแนนเฉลี่ยเพิ่มมากขึ้น จึงจำเป็นที่ผู้บริหารการพยาบาลต้องเร่งปรับปรุงรูปแบบ การบริการพยาบาลเพื่อให้พยาบาลวิชาชีพมีการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยได้ อย่างครอบคลุมและเหมาะสม ตลอดจนริเริ่มและสนับสนุนให้มีการจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติการ พยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยขึ้น เพื่อที่พยาบาลวิชาชีพจะได้นำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติ การพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยได้อย่างถูกต้องมากยิ่งขึ้น

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาปฏิบัติงาน ลักษณะของผู้ป่วย ที่ให้การดูแลและการให้คุณค่าต่อการรับรองสิทธิผู้ป่วยมีผลทำให้การปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้อง กับสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดมูลนิธิแห่งสภาการสัตหีบในประเทศไทยแตกต่างกัน ดังนั้นก่อนที่ผู้บริหารการพยาบาลจะพิจารณาปรับปรุงรูปแบบการบริการพยาบาลเพื่อส่งเสริม การปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วย จึงควรนำเอาปัจจัยดังกล่าวมาพิจารณาร่วม ด้วย ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า พยาบาลวิชาชีพที่รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรองสิทธิผู้ป่วย มีค่าคะแนนเฉลี่ยของการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยสูงกว่าพยาบาลวิชาชีพที่ไม่ได้ รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรองสิทธิผู้ป่วย ดังนั้นผู้บริหารการพยาบาลจึงควรหาแนวทางในการส่งเสริม ให้พยาบาลวิชาชีพทุกคนซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติการพยาบาล ได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรองสิทธิ ผู้ป่วย โดยการจัดโครงการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับสิทธิผู้ป่วย ซึ่งแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการรับรองสิทธิ ผู้ป่วยในการปฐมพยาบาลใหม่ เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรองสิทธิผู้ป่วยทางสื่อต่างๆ อาทิ

เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และวารสารต่าง ๆ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการกระตุ้นและส่งเสริมให้พยาบาลวิชาชีพมีการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยในระดับที่สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำวิจัยในลักษณะเดียวกัน โดยเปลี่ยนลักษณะของประชากรให้มีความกว้างขวางมากขึ้น เช่น ศึกษาในพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงสาธารณสุข หรือโรงพยาบาลเอกชนอื่น ๆ เป็นต้น
2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพ เช่น รูปแบบการบริหารงาน นโยบายขององค์กร และรูปแบบการชำระค่ารักษาพยาบาล เป็นต้น
3. ควรมีการศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วย